

GYERGYÓI ÚJSÁG

POLITIKAI HIRLAP

Előfizetési árak:
Egy évre 160; fél évre 80; negyedévre 45 Lei.
Hirdetések milliméter díjszabás szerint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Felelősszerkesztő:
T. IMETS BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Gyergyói Bank és Takarékpénztár R. T. emeletén
(Cziffra-féle ház.) Telefon: 25.
Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 3—5 óráig.

Megoperálták a királyt.

Hartmann sebész professzor sikeres műtétet hajtott végre Öfelségén, melyről a király orvosi megnyugtató jelentést adott ki. Öfelsége állapota aggodalomra nem ad okot, a végrehajtott műtét teljesen sikerült. Állapotában rövidesen teljes javulást remélnék.

Gyergyó székelységének,

de általában azt is mondhatjuk, hogy Csik, Háromszék, Udvarhely és Marosszék székelységének egyik legnagyobb veszedelme az, hogy nincs érzeke a közért hozandó áldozatok iránt.

Régi belenevelődése ez, a mai viszonyaink között még jobban kiélesedett felfogás, a székelgy gazdatömegek lelkének, melyet a porig sujtott szegénységgel, a nincsenséggel magyaráznak.

Tán a multban volt is némi igazság ebben a sirámos magyarázatban, amikor úgy a szellemi, mint a pénzbeli terhek nagy része az ugynevezett nadrágos osztály vállain pihent s közmunkák végzésével törlesztette ő a pénzbeli terhek reá eső részleteit. De ma, amikor a háborús viszonyok egész Európában megváltoztatták az osztályhelyzetet s a gazdálkodó tömegek régi adósságuk terhét könnyen, egy tehén, vagy egy tinó eladási árával rázhatták le nyakukról, igen szégyenteljesnek látszó most már valótlanságok állításával bujni ki olyan kötelezettségek teljesítése alól, melyet nem csak a jelen, de méginkább a jövő generáció faji fennmaradási lételét van hivatva biztosítani.

Köztudomásu, hogy minden nemzet gazdálkodó osztálya, jobb érthetőség kedvéért az általánosan szokásos, tehát nem sértő szót használva: parasztsága: internacionalis érzelmeiktől áthatott, amely a vele született ösztönnel magyarázható, de csak addig, amíg valaki egy gyufaszálat tőle el nem tulajdonít. Ekkor megszűnik minden nemzetközi ösztönös érzelm és gyufaszála védelmében mindenre képes, egy rövid pillanat alatt sovénabb lesz a régi középosztály gyermekkorától belenevelt fiainál, vagy közadakozás esetén, képes megtagadni fajtája közösségét.

A mágnásosztály kozmopolita, de szintén politikai vezetése oda irányul, hogy a tömegeket saját egyéni anyagi

érdekeiben megtartsa s ezért ha kell, saját felfogása ellen is elhinti azokat a faji, hazafi konkokolyokat, melyek a legjobban látszanak szolgálni őt.

A székelységnek nem lévén, csak két történelmi osztálya: a gazdálkodómunkás és a saját testéből nevelt intellektuell-osztály, (a csekély mágnásosztály képező magyar főnemesség a forradalom után, ha volt is, már nem jöhet számításba), a nagyobb tömeg: a gazdálkodó osztálynak magát minden közéleti szolgáló anyagi áldozatok alól való kivonása a legkétségbeesettebb jövődőt igéri, melynek megmésztásá-

ért az intellektuellek heroikus harca, önfeláldozó küzdelme csak akkor lehet eredményes, ha fajfenntartó nagy tömegeit elsősorban lelkileg győzheti meg arról, hogy nem csak az egyénért, saját magáért, családjának betévé falatjáért, de mindnyájunkért kell és köteles verejtékezni.

Amíg ennek a keserű igazságnak belátása elől kitér, amíg az elszegényedett művelt osztálytól várja csupán a szellemi és anyagi áldozatokat, addig a Romániában élő székelgy-magyar kisebbség a meghántott beteg fához hasonlatos.

Ajánlat Csikvármegye közbirtokosainak.

— A csiki Magánjavakat sem idő, sem törvény végleg el nem veheti. — Hová adjuk a közbirtokossági vagyonok összjövedelmének 10%-át?

A csiki Magánjavak kisajátításával a csikmegyei nemes székelység, mely az összeségnek, valószínű, legalább 80 százalékát teszi a mai rokonsági kapesok folytán, érte ez alatt azt, hogy annak kamatos javaiból bizonyos hányadban részesülhetne, oly anyagi veszteséget szenvedett, melyet, ha visszaszerezni nem bírna, pótolni alig ha tud.

Való igaz, hogy kezdettől fogva soha sem volt az a vagyonkomplexum megfelelően felhasználva, ha gyümölcsötzetése ellen nem is volna kifogásunk. Ez azonban soha nem képezhet másoknak kritika tárgyát, csak azoknak a tulajdonosoknak, akiknek némi jussuk volt törvény szerint is hozzá. Ezért tehát sem a mult államhatalomnak, sem a jelennek bele szólása csak legfennebb a kezelési visszaélések esetén lett volna lehetséges.

Az a kisajátítás, mely a jogtalanság legnagyobb mértékével mérte a csiki Magánjavakat, politikai okokra vezethető vissza, melynek igazolására hazug történelmet voltak kénytelenek módosítani azért, hogy ezt valahogy, ha felszínesen is, a külső világ előtt igazolhassák a mai vezetőpolitikuskok. Ideig-óráig, különösen az antant hatalmak előtt, egy hü fegyvertárs, beleegyező igenre vihetett, de a lassu konszolidáció meghozza majd az igazság győzelmét, ha a csikmegyei székelység hajszálra és tántoríthatatlanul ragaszkodik jogaihoz még akkor is, ha az internacionalis fórum sem adna neki igazat, ami azonban szinte képtelenségnek látszik.

Ez természetes is. S épen ezért közhelyszerűen hangzik, de ismételni az ilyen és hasonló közhelyeket soha nem árt.

A csikmegyei székelység ép úgy, mint a többi vármegyék székelgyei, a nehéz határőrségi katonai szolgálat jutalmazásáért kapta eltulajdoníthatatlan ajándékba. Amíg azonban a többi vármegyék azt elosztották, elparcellálták a jogosult családok között, a csikiak ezt nem teheték a királyi adományozás kikötése miatt.

Csikvármegye székelysége, amely gazda-

ságilag éghajlati viszonyainál fogva is nehezebb sorsban állott, mint a többi vármegyék székelysége, a Magánjavak elvételével még súlyosabb gazdasági viszonyok elé állított és a saját hibáján kívül eső okok miatt, a román nemzet politikai vezetőinek haragját jóformán egyedül kell viselnie az összes székelgy vármegyék helyett.

Magában véve ez az egyoldalú megterhelés oly igazságtalanság számba megy, melyet a csiki székelység meg nem érdemelhet új uraitól, de ettől eltekintve, a magyarsághoz tartozandóságukért sem érheti őket gáncs és olyan anyagi büntetés, amilyenbe részesültek, ha már az meg nem oldható, hogy az újállamalakulattól ingatlanokkal együtt a határon túl telepítsék. Ebbe azonban, ha lehetséges volna, sem egyezne bele a székelység, mely annyira ragaszkodik másfélezredes történelmi hazájához, szülőföldjéhez, amely ragaszkodásért épen a leghűségesebb állampolgárok egyikének monható nem büntetést, de dicséretet érdemelve.

A csiki Magánjavak elvétele tehát csak ideiglenes s az európai háború soven szemszögéből eredő tévedésnek tudható be, mely ha nem másképp, királyi decrettel kell vissza jusszon csorbíthatatlanul ősi tulajdonosai birtokába, ez alkalommal a harmadikszor és olyan jognál fogva, amelynek törvényszerűségét idő meg nem döntheti csak abban az esetben, ha az egész faj a hazaárulás bűnébe nem merül, amelyre példát még a világ fel nem mutathatott.

Hogy mikor jön el ez az időpont, az kiszámíthatatlan. Eltelhetnek évek, évtizedek s épen ezért az a kérdés, hogy addig a csiki székelység miképp fogja tudni ellensúlyozni azoknak a terheknek fedezését, melyre elsősorban a Magánjavak voltak hivatva.

Egy ajánlatot szeretnék tenni Csikvármegye Székelységének. Egy tiszteletteljes ajánlatot, mely az volna, hogy az összes közbirtokossági vagyonok évenkénti összjövedelmének 10%-át a saját kebelünkön belül hozott kö-

JANCSÓ és MIKLÓS

Gheorgheni — Gyergyószentmiklós. Főtér, Cziffra-féle ház.

Telefon: 41.

Karácsonyi cukorka-különlegességek nagy választékban kaphatók.

telezettség alapján adják le a vármegyei Magyar Párt vezetőségének kezébe, azoknak anyagi felelőssége mellett, az iskolák és más kulturális intézmények segélyezési alapja javára és pedig oly módon, hogy az megfelelő gyümölcsöztetésre, bankalapításra stb. felhasználható legyen.

Annak idején a Brassói Lapokban egy hosszabb cikkben foglalkoztam a közös vagyionok keletkezésével, (vármegyei, közbirtokossági, községi vagyionok) amelyek az ősi foglaltások alkalmával a közös teherviselések céljára voltak beállítva. Jogos tehát, ha a mai viszonyaink mellett saját belátó gazdasági politikánkkal oda hatunk, hogy ezek a vagyionok ne távolodjanak el eredeti rendeltetésüktől, ne legyenek családi dinasztikiák, üzerek, kifutók stb. gazdagodási bázisai, fudamentumai, mert hiszen akkor, azonkívül, hogy egyenesen az rendeltetése ellen munkál, bár helytelenül mégis felvetődik az államhatalom vezetőinél az a kérdés, nem volna e jobb saját kezelésében, vagy általa kirendelt kezelők rendelkezései mellett gyümölcsöztetni. Ennek veszélyességét, azt hiszem, bizonyítani felesleges.

Csikvármegye székelysége, ha lelkét erős akarát és öntudat hatja át, ezt a nehéz kérdést egyszer s mindenkorra úgy oldhatja meg, mint a többi vármegye egyike sem, de csak akkor, ha könyörtelenül és minden egyes alkalommal megleckézteti a saját akarata folytán megválasztott vagyionkezelőit, akik visszaéltek bizalmával. Ehhez elsősorban az szükséges, hogy becsületes fizetést szavazzanak meg tisztviselőinknek, melyet a közbirtokossági vagyion meg is bir.

A közbirtokossági vagyionok kezelésénél, mi türes, tagadás, sok kellemetlen illat bűzlik. Nem csak a közös vagyion kamatai, de a tőke maga is oszladozik, mert az a tudat él általában az emberekben, hogy az a közé, tehát mindenkié, vagyis senkié: annyit vehet, vagy lophat belőle mindenki, amennyit tud.

Vessünk véget ennek a téves felfogásnak s bizonyosan jobb napok fordulása következik vármegyénk lakosságára, amelyet végre megérdemel.

A székelység nem ezért választ saját véreiből vezetőket, hogy azok rabolják, megnyúzzák őket, mert ma már boeszkorszját hasogatnak hátából vezetőinek régi jó szokása nélkül is.

Ezért, a multtért van ma is ellentét az ugynevezett nadrágos ur és harisnyás gazdálkodó között, aki, egy kaptafára huzva a nadrágosokat, bizalmatlan és gyűlölködő a legjobbakaróival szemben. Ebből az a tanulság, hogy a tömeget csak ideig-óráig lehet félrevezetni, de az is, hogy egypár gazemberért az összes intellektuál kénytelen viselni az odiumot.

Ők jól tudják, hogy az ur ésszel él, ami alatt nem értik a nemes értelemben vett becsületet.

En arra kérem a székely gazdálkodó tömegeket, tegyenek különbséget ur és ur között, vezető és vezető között s ne hallgassanak azokra a demagógokra, politikai álarcosokra, akik mézes-mázos szavakkal, judás csókokkal akarnak minduntalan bizalmukhoz és pénzükhöz férközni.

A mérték egyszerű: ki hogyan és mit cselekedett.

Tib.

Kéménytűztől kigyuladt a királyi palota.

Bukarestben a Calea Victorian épült három szárnyas királyi palota éjjel 11 óra tájban, a hivatalos vizsgálat megállapításai szerint, kéménytűztől kigyuladt és a díszterem óriási értékeivel együtt elhamvadt. Sze-

rencsére, a kitűnően szervezett tűzoltóság és a katonaság önfeláldozó munkájának, a tüzet hajnali 4 órára teljesen lokalizálni tudták s így az oldalszárnyak épségben maradtak. A tűzvész kifőrésekor csak a szolgák voltak a palotában, mert a beteg király és az egész királyi család a Cotroceni palotában tartózkodott, ahol értesültek a szerencsétlenségről. A lángoknak kimodnhatatlan érték esett áldozatul.

Tanítók értekezlete Kolozsváron.

Püspök urunk felhívására Kolozsváron az erdélyi róm. kath. tanítóegyesületek kiküldöttei november 23-án a Statuspalota tanácstermében értekezletet tartottak Miklós István prelat, egyházi főtanfelügyelő elnöke alatt. Mintegy 20 egyesület képviseltette magát. Kolozsvár, Segesvár, Nagyszeben, Udvarhely, Gyergyószentmiklós, Barót, Egresztő, Oroszhegy, Csikszereda, Taploca, Dés, Keresztur, Csikszentgyörgy, Szováta stb. helyekről jöttek össze a kiküldöttek.

Tárgyalták a tanítók fizetését, az egyetemes egyházi adó biztosítását, a „Tanítók Önszegélyező”-jének támogatását, az új tankönyvek szerkesztését és kiadását; sok más aktuális tanügyi dolgot, rendeletet.

1. A tanítók fizetésére vonatkozólag az értekezlet úgy döntött, hogy az 1926-27. évi iskolai költségvetés vétessék alapul. A törvény szerint egyenlő fizetés az államiakkal. A statusgyűlés is ezt mondja ki kötelezőleg.

A Status a tanítók fizetését a kötelező egyetemes egyházi adó alapján kívánja rendezni; evégből a Status igazgatótanácsa a jövő gyűlésre a progresszív adó alapján egy tervezet dolgoz ki. Addig is a püspöki főtanhatóság, mivel államsegélyre kilátásunk nincs, a tanítók helyzetén sürgősen kíván segíteni; a módokat a legközelebbi püspöki körlevél fogja hozni.

2. Az értekezlet és a Status is az egyetemes egyházi adó befolyását úgy véli eredményesnek, ha ezen adóügy a kerületi iskolatanács kezébe megy át, aki megérteti a néppel, hogy az nem papi adó, azt saját fájának, iskolájának, gyermekének adja.

3. Az Önszegélyezőnek is szép alapja van. Legelső támogatás, hogy a tagok tagdíjait évről-évre fizessék be. Önmaga ellen követ el nagy hibát az a tanító, aki, ha nélkülözések, áldozatok árán is tagja nem lesz az „Önszegélyező”-nek.

1928. év elején már 34 öreg tanító kapja biztosított összegének 70%-át; így aki 28 ezerre van felvéve, kap évi 19560 lei segélyt, szerencsés kifizetésekkel évi 24000-et. Ez sokban enyhíti a nyugdíjtanulók napjait. Tehát az „Önszegélyező”-vel szemben a bizalmatlanságra semmi ok. Vegyes bizottság az alapot ellenőrzi évenként több gyűlésen. Ez a bizottság még kibővül. A tavaszi tanítógyűléseken, ha az egyesületnek 20 önszegélyező tagja van, 2-2, ha 20-nál kevesebb, 1-1 tagot jelöl és ezek közül a püspök nevez ki.

Jelenleg az Önszegélyezőnek van 345 tagja. 220 az A) alapba, 125 a B) alapba.

4. Jövőre egységes tankönyveink lesznek minden kath. iskolában, melyek most vannak cenzura alatt. Kizárólag csak ezeket kell használni.

I.-II. osztálynak egy, III.-IV. osztálynak 3 könyve lesz. Egyik a magyar olvasás és nyelvtan, a másik a román nyelvű ismeretek, a harmadik a többi ismereteket foglalja magába.

5. A tanítóértekezlet további tárgyalásai: Haladási naplók a püspöki rendelet szerint vezetendők; magyarul tanítandó tárgyak anyaga magyarul vezetendő be a haladási naplóba.

A román nyelv a törvény értelmében továbbra is a III. osztálytól kezdve tanítatik. A revizorok ezt a magyar felekezeti iskoláknál tekintetbe kell vegyék; nem kívánhatnak annyit, mint a román nyelvű elemi iskoláknál, hol az I. osztályba kezdődik a román nyelv tanítása.

A magyar államtól a nyugdíj áttételét — a pénzügyi viszonyok miatt — most nem célszerű sürgetni.

Vasuti kedvezmény érdekében, püspök urunk mindent megtett, de eredmény nélkül.

Előléptetési vizsgát nem lehet törölni, mivel az állami tanítóknál is hasonló rendelet van. Ujabban egy ily román lap szerint az állami tanítóknál az előléptetési vizsga el van törölve. Az egyházi főtanhatóság utána néz; ha ez áll, a magyar nyelvű előléptetési vizsga eltörlése is remélhető.

A földrajzot a II. osztályba magyarul kell tanítani. Az általános ismeretek közlésére a tanító kezébe jó szolgálatot tesz Szilágyi Márton miniszterileg jóváhagyott földrajza. (Kapható a Minervánál.) A vármegye tanításánál a magyarul megírt és miniszterileg jóváhagyott vármegyei földrajzok használhatók, vagy a románul írt vármegyei magyar szöveg. Mindkettő csak a tanító kezébe.

Az értekezlet két fontos eredménye: a felekezeti tanítók fizetésének sürgős javítása az 1926-27. évi költségvetés alapján.

A jelenleg örömdetes helyzetbe levő „Tanítók Önszegélyező”-nek még jövedelmezőbb források biztosítása.

Sántha Albert,
ig.-tanító.

A gyergyószentmiklósi Ipartestület Temetkezési Segélyosztályának létesítése.

Multi számunkban már bővebben beszámoltunk a Segélyosztály létesítéséről, melyben egyuttal felhívtuk az érdeklődőket, a saját jól felfogott érdekükben, hogy minél tömegesebben lépjenek be ezen intézménybe.

Most csak azt közölhetjük, hogy az alapszabályok kidolgozása folyamatban van s abból azt látjuk, hogy ezen intézmény a legrealisabb alapokra fektetve fogja tagjainak érdekeit szolgálni.

Ez alkalommal ujólag felkéri az Ipartestület vezetősége az érdeklődőket, hogy belépési nyilatkozataikat mielőbb adják be.

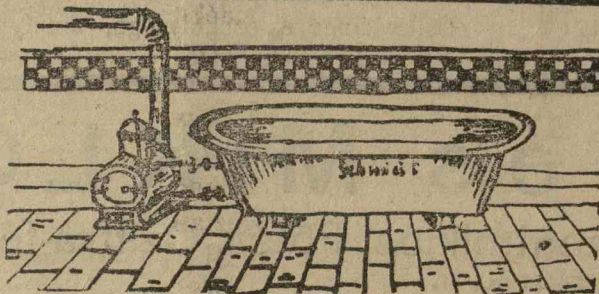
A hadügyminiszter újabb rendelete.

A hadügyminiszter néhány nappal ezelőtt hirdetményt tett közzé, amelyben a következőket rendeli el:

Az 1927-es évfolyam sorozási munkálatai során még jelentkezhetnek a csatolt területek azon 1898 és régebbi évfolyambeli katonakötelesei, amelyek eddig az összeírásból, az osztályozásból és a felülvizsgálatból kimaradtak. Következésképpen mindazok, akik még ez utolsó alkalommal sem jelentkeznek, nem részesülhetnek a jövőben a 40-922 és a 64-923 számú rendeletek kedvezményeiben, s teljes katonai szolgálatot kell majd teljesíteniük abban az esetben, ha akár elfogják őket, akár önként jelentkeznek.

A hadügyminiszterhez sok felszólalás érkezett azoktól az ifjaktól, akik repatriáltak, akár

Schuller Károly
műbádogos és szerelő
GHEORGHENI
Fogarassy-u. 5.

Készít és raktáron tart
örökös tartásu gyors-
melegítővel felszerelt
modern
fürdőkádakat.

HIREK.

— Dr. Gyárfás Elemér szenátor városunkban.

A gyergyói három helyi érdekű pénzintézet igazgatója f. hó 7-én közös értekezletet tartott, mely értekezleten az intézetek meghívására dr. Gyárfás Elemér is részt vett. Az értekezlet tárgya az előkészületen lévő banktörvénytervezet megvitatása és az intézetek mikénti helyes magatartásának megbeszélése volt. Gyárfás szenátor, aki az Országos Bankszövetség által küldött ötös bizottságnak szintén tagja, részletesen ismertette a kérdést és megnyugtatóra kijelentette, hogy a törvénytervezettel kapcsolatosan az intézetek vezetőségének aggodalomra okát nem lehet, mert a törvénytervezet abban a formában, ahogy egyes sajtóorgánumok foglalkoztak vele, nem készült el, annak kidolgozása még csak most van előkészületen. Az összeállításhoz, mint a bizottság tagja, módjában lesz úgy a kis intézetek, mint egyes helyi érdekek szemellett tartása mellett állást foglalni. A gyűlésen megjelentek nevében Puskás István vezérigazgató fejezte ki köszönetüket Gyárfás szenátornak, aki 8-án reggel tovább utazott Csikszerezdába és onnan Bukarestbe.

— **Halálozás.** Görög Gyula tölgyesi birtokos és faterkedő folyó hó 3-án szívinfarktusban váratlanul elhunyt. Görög Gyula, vármegyénk közéletében jelentékeny szerepet vitt és közbeesülésben álló egyéniség volt, aki Tölgyes községnek, több éven át, mint főbírája vezette ügyeit.

— **Esküvő.** Sándor Mária, Sándor István volt gyergyószentmiklósi vendéglős és neje bájos leánya és dr. Max Câmpian fiatal és rokonszenves gyergyószentmiklósi ügyvéd f. hó 5-én, vasárnap tartották esküvőjüket Baicoiban. A kedves házaspár már a hét elején hazaérkezett, hogy az élet nagy harcát megkezdje a szerelem és szeretet mindent megkönnyítő varázsa mellett. Részünkről e frigyhez, ehhez a fiatalos, de erős életinduláshoz, sok szerencsét kívánunk.

— **Tanácsülés.** F. hó 15-én délután 3 órára hívta össze dr. Benke primár a legközelebbi városi tanácsulását. Egyedüli tárgya az 1927-évi városi költségvetés letárgyalása lesz.

— **Dr. Sándor Balázs** advokát Árvaházunknak adományozta a 6050. számú perben dr. Barabás János ügyvéd ur által fizetett 570 leit. Isten fizesse! A gondnokság.

— **A karácsonyi könyvpiac** ujdonsága lesz R. Berde Máriának szép története: *Roma és Adrián*. A regény, melyet a Magyar Tud. Akadémia az Ormódy Amélie díjjal tüntetett ki, a berlini Voggenreiter cég kiadásában Pozsonyban jelenik meg fementes papíron, 14 ivnyi terjedelemben Nagyenyedi Jeney Lajosnak, a kiváló erdélyi grafikusnak címkéjével. R. Berde Máriának, a kiváló írónak ez a pompás regénye, mely a középkor misztikus levegőjében játszik és e kor vallásos életének rugóit tárja fel, elsősorban a katolikus hívők lelkivilágához áll közel, amelyre felhívjuk a nagy katolikus Csikvármegye figyelmét. R. Berde Mária dr. különben ismerős szűkebb patriánkban is s kétszeri művészi szereplésével a legjobb emlékekkel gondolunk rá. A könyv már most megrendelhető közvetlenül Pozsonyból 30 esekkorona (könyv ára és portó) beküldése ellenében dr. Reinelt János, Bratislava, Kecske-u. 33 szám címén.

— **A Sport Egylet** vezetősége felhívja tagjai figyelmét a már elkészült és igénybe vehető koresolyapályára, ahol naponként a gyermekek délután 2—5 óráig, a felnőttek pedig 7—9 óráig koresolyázhatnak.

— **Önkéntes tűzoltómulatság** Alfaluban. November 16-án a Gyergyóalfalui Ö. T. Egyesület az Ambrus-féle nagyteremben egy igen jól sikerült Katalin-bált rendezett a saját felszerelése javára. A mulatságon vidékről is igen sokan résztvettek, különösen Gyergyószentmiklósról, élükön E. Deér Kálmán bankigazgató, Ö. T. főparancsnokkal, aki nem csak Gyergyószentmiklóson, de egész Gyergyó területén óriási, farsadást nem ismerő tevékenységet fejt ki az Ö. T. egyletek felvirágoztatása érdekében. A szépen és anyagiakban jól sikerült mulatságon jelen volt felülfizetők névsorát, köszönetünk mellett, nyílt elszámolás rendje kedvéért itt adjuk:

Kappel Emáuel, Gerson Mór, Csergőffy Antal 400—400 lei, Deér Kálmán 300 lei, Tódor Antal, Fehér Mihály, Balázs I. Márton, Dr. Barabás János, Páll Lajos 200—200 lei, Baricz Imre hentes, Megay Nándor, Györffy Gyula, Trifi Septemiu, Bedőházi Béla, Jodal Károlyné, Ambrus Lajos, Dr. Ávéd János, Balázs Imre, Kocsár György, Páskuy István, Gergé Ferenc, Ambrus József, Szekeres Imre 100—100 lei, Borsos Mihály, Kiss István 120—120 lei, Sövére Elek, Dr. Gaál Alajos 160—160 lei, Barabás Sándor 140—140 lei, Daradics Antal, Özv. Deák Jánosné, Páll István, Kiss Antalné, Kiss Antal, Baricz Ferenc 80—80 lei, Vargyas Károly, Lőrincz János szabó, Pál Ferenc, Gáll Mihály, Dobribán János, Benedek Lajos, Pál Ignác, Gáll Ignác, Konesag Mihály, Özv. Pál Sándorné Baricz János, Réthy Balázs, Konesag Ferenc, Gáll Ferenc, Baricz Márton, Fözsér Gyula, Ávéd István, Vargyas Antal, Gaál Tamás plebános, Konesag Imre, Szekeres József, Róth László, Konesag Mihályné 60—60 lei, Sövére János, Lőrincz Gergely, Baricz Ferenc, Konesag Dénes, Konesag Ignácné, Szakács István, Vizoli András 40—40 lei, Baricz János, Özv. Kiss Istvánné, Erszény György, Baricz Imre, Lukács János, Sándor Ignác, Sajgó Ferenc, Köllő János 20—20 lei. Ö. T. parancsnokság Gheorgheni.

— **A Hargita Bank** Csikszerezdában f. hó 4-én megtartott közgyűlésével kapcsolatosan a Csiki Lapokban megjelent erre vonatkozó közlemény olyan irányu értesülésről ad számot, mely szerint a Hargita Bank egy helyi érdekeltégű csikmegyei pénzintézettel kezdené meg működését. Errevonatkozólag teljesen megbízható forrásból vett értesülésünk szerint a Hargita Bank vezetőségének ez irányu tárgyalásai nem vezettek eredményre, Tudomásunk van róla, hogy csikmegyei önálló pénzintézettel semmi féle megállapodás nem létesült.

— **3000 táviróoszlop hever a földön.** A táviró- és telefonvonalak helyreállításának munkálatai nehezen haladnak előre. Galac, Konstanca, Temesvár, Kolozsvár, Nagyvárad, Kisenév és Csernovic városokkal szikratávíron érintkezik a főváros. A vasutakon a helyzet változatlan, a vonatok rendszeresen indulnak és késésekkel érkeznek. A főváros körül 200 kilométeres körzetben 3000 táviróoszlop dőlt ki.

* **Vákár Elvira** táncitanárnő december 21-től felnőtteknek táncanfolyamot nyit. Tanítja a legújabb táncokat, u. m. Charleston, Fox-Trot, Tango, Valse-Step, stb. Magánórát házánál is vállal. Jelentkezni lakásán Csiki-utca 1. sz. alatt lehet. 2—1

* **Helge Lindberg** világhírű finn kamaranékes egyetlen hangversenye Marosvásárhelyen december 14-én, kedden este a Kulturpalotában. Jegyek: Révész Bélánál.

* **Reissfeld Noé** okl. tánctanár az Ipartestület nagytermében dec. 9-én nyitotta meg táncanfolyamát. Tanítja az összes legújabb táncokat. Vállalja a házaknál való táncitanást is.

* **Hegyesy Lajos** műbutor asztalos mester Gheorgheni, Reg. Ferdinand 74. sz. (Vasut-u.) Állandóan raktáron **háló és ebédlő butorok**. Szabadalmazott hajlitott keményfa székek.

* **Bőr és selyem batikolást, festést, domborítást, kelim előfestést, művirágkészítést, ruhadisztitést és tervezést, valamint bármely iparművészeti munkát** elvállal C. Sándor Mária, Főter 15. (Emelet.) 5—2

kimentek az országból, akár itt tartózkodnak, s akik a sorozóbizottságok munkálatainak befejezése után jelentkeztek, ezekre nézve a következőképp határozott a miniszter:

Új határidő állapítatik meg mindazon a csatolt területeken lakó ifjak számára (a 99—925. számú rendelet V. fejezetében felsoroltak számára), hogy a hadkiegészítőknél (cercul de recrutare) jelentkezzenek összeírás, osztályozás vagy felülvizsgálat céljából. Ez a határidő az 1928-as évfolyam sorozási munkálatainak befejezésével egy időben jár le az egész ország területén.

Mindazok, akik még összeírva nincsenek, de azok is, akik összeírattnak, de nem jelentkeztek a bizottság előtt, ugyancsak azok, akiket alkalmatlannak nyilvánítottak 1920. évben az összeíró, vagy sorozóbizottság által, akik 1926-ban (az 1927-es évfolyam sorozásánál) nem jelentkeztek revízióra, jelentkezhetnek: a hadkiegészítő sorozóbizottság előtt olyanok, akik beírattnak, de az osztályozásnál és a revízióval nem jelentek meg, valamint azok is, akik egyetlen táblázatban sem szerepelnek; az 1928-as évfolyam sorozóbizottsága ezekkel az 1927-es évfolyam sorozási utasításai szerint jár el.

A katonai szemlék alkalmával a hadkiegészítők kiküldöttjei megvizsgálják mindazokat, akik kimaradtak az összeírásból, akik összeírattnak, de osztályozás céljából nem jelentkeztek, s azok, akik nem kerültek revízió alá. Ezek azonnal a hadkiegészítők székhelyére küldetnek, hogy beírásuk és osztályozásuk megtörténhessenek. Hasonlóképpen az 1928-as évfolyam sorozóbizottságának munkálataival megbízott katonai és polgári tisztviselők, minden községben vizsgálatot tartanak olyan egyének után, akik összeírva nincsenek, vagy ha össze vannak írva, nem osztályoztattnak, vagy akik nem kerültek eddig revízió alá.

Az 1928. évi sorozási munkálatok befejezése után senki számára sem engedhető meg a beírás, az osztályozás vagy revízió a fentírt kategóriába tartozó ifjak számára, s mindazokat, akiket ez időpont után rendezetlen katonai viszonyok közt találunk, szökevényekként kezelik, s a törvény teljes szigorával sújtják.

Mindazok, akik 1899—1905. években születtek, akik nem tettek eleget a sorozási törvény rendelkezéseinek, „távollevők”-nek osztályoztatnak, s a törvény értelmében járnak el velük szemben.

Magyarország lázasan készülődik a pengő bevezetésére.

A pengő december 27-én vonul be hivatalosan a forgalomba, A Nemzeti Bank megteszt minden intézkedést, hogy az új pénzre való átmenet lehetőleg zavartalan legyen. A bankjegynyomdából és a pénzverdeből nap-nap után nagymennyiségű bankjegyet és váltópénzt szállítanak be a Nemzeti Bank pénztárába. Az 5, 10, 20 és 50 pengős bankjegyekből máris olyan mennyiség áll a Nemzeti Bank rendelkezésére, hogy december 27-én, a pengőpénz premierjén az összes állami hivataloknak, bankoknak megfelelő mennyiség fog rendelkezésükre állni.

A Nemzeti Bank a vidéki fiókokhoz máris nagymennyiségű új pénzt szállított el és az első napokban külön kíségető pénztárakat fognak úgy a fővárosban, mint a vidéken felállítani.

A bankokban szintén erősen készülnek a pengőre való áttérésre. A takarékbetétkönyveket a pénzintézetek december 31-én lezárják és az így mutatkozó koronaértéket pengőértékben fogják a régi könyvekbe bevezetni. Addig azonban, míg a Nemzeti Bank a koronaértékű bankjegyeket be nem vonja, a pénzintézetek elfogadják, tekintet nélkül arra, hogy azokat pengőértékre felülbélyegezték-e vagy sem. Január elsejétől azonban a bankok koronaértékben kiállított váltókat már nem fogadják el és eserepénztárakat fognak berendezni, ahol a koronaértékű bankjegyeket pengőpénzekre fogják átváltani.

Keresek egy 3 szobás lakást lehetőleg külön udvarral. Cim Kahan-nyomda

Dr. HIRSCH HUGÓ
sebész-főorvos 6—4

SZANATÓRIUMA
MERCUREA-CIUC — CSIKSZEREDA.

Legmodernebb felszerelés.

Elsőrangú kényelem és ellátás. Az ápolást irgalmas nővérek végzik.

Napi ellátási díj: 250.— és 350.— Lei.

KÖZGAZDASÁG.

A készülő új banktörvény pénzügyi és gazdasági hatásai.

írta: Dr. Csibő Andor.

(Folytatás.)

Multkori cikkemben azt fejtegettem, hogy az 5.000.000 Lei alaptőkével nem bíró bankoknak a készülő új banktörvénnyel szembeni egyetlen védekezési eszközük esakis a fúzió lehet.

Azokon a piacokon, ahol bank tulprodukción van, már az egészséges gazdasági helyzet is egyes bankok fúzióját parancsolja, nem kell ahhoz semmi banktörvény.

A bankok is, mint kereskedelmi intézmények, ép úgy alá vannak vetve a kereskedelmi élet szabályainak, mint akármelyik kereskedés vagy üzlet.

Kihatásaikban azonban éppen az ellenkezőjét érik el, mert míg egy piacon minél több üzlet van, annál inkább lefelé tendáló árszabályozó tényezők, addig a bankoknál minél több van egy piacon, annál betegesebbé teszik a gazdasági helyzetet a betétek hajszolása és a betétkamatok túllicitálása folytán, ami által közvetve megdrágítják a pénz igénybevételét is. — A betétek kamatainak túllicitálása végeredményében aztán megöli elsősorban magukat a bankokat, másodsorban magát a gazdasági életet is, amint nem egy szomorú példa is mutatta.

Határozottan fel lehet állítani azt a tételt, hogy: minél erősebb alapokon nyugszik egy bank, annál kisebb terhet jelent, tehát a kihatási bankkamat is kisebb kell, hogy legyen. Kisebbségi kihelyezési tőkekamat nagyobb forgalmat idéz elő, végeredményben tehát a bankok nagyobb eredményt érnek el így, mint a nagy betétkamatok és kihelyezési tőkekamatok mellett.

Bank tulprodukción mellett még van egy másik ok is, mely káros kihatással van a gazdasági életre.

A bankoknak ugyanis nem csak kihitelezniök kell, hanem részvényeseiknek még osztalékot is kell fizetniök.

Szomorú tény, de úgy van, hogy a részvényeseknek fizetett osztalékok sohasem jelentik valamely banknak erősségét vagy gyengeségét, mivel az osztalékok nagyságát legtöbb esetben nem a bank tőkeszilárdsága szabja meg, hanem a konkurrens bankok osztaléka.

Sajnos, a mindennapi élet már nem egy esetet produkált olyat, hogy egy bank, mikor a konkurrens bankokkal hasonló nagyságú osztalékot fizetett részvényeseinek, már régen elvesztette volt egész alaptőkéjét.

Ha most már egy piacon annak tőkegazdaságának megfelelő bank van, tehát nincs tulprodukción, akkor elsősorban is oda szivódik fel minden elhelyezkedést kereső tőke, másodsorban megszűnik ezáltal a betéthajszó, harmadszor teljesen irányítani és kézben tudja tartani az egész közgazdasági életet, mely jótékonyan fogja éreztetni hatását az egész közgazdasági életben.

Azt mondhatná valaki, hogy talán éppen ez lenne káros a közgazdasági életre, mivel egy bank egy piacon monopol helyzetet élvezve, kénye-kedve szerint irányíthatja az egész pénzpiacot.

Ezt a feltevést már above elvetem, mivel először is egy ilyen bank már nem közgazdasági tényező, hanem egy vért kiszivolyozó testület lenne, különösen éppen kisebbségi életünkben, ahol minden egyes magyar banknak fontos közgazdasági hivatása van. Mihelyt ezt a hivatását nem tudja betölteni, megszűnt minden létjogosultsága.

A legutóbbi csikszeredai iutézöbizottsági ülésen felvetődött az a kérdés, hogy Csikvármegyében még egy bankot ketl alapítani.

Mindenképpen helytelen megoldás. Nekünk kisebbségnek nem lehet az a célunk, hogy tulprodukción létesítsünk, hanem éppen ellenkezőleg meglevő intézményeinket kell még jobban megerősíteni és — egészséges mentalitást bevinnünk oda. Bankjaink ne osztalék- és betétkamat politikát folytassanak, hanem legyenek árva kisebbségi életünknek valódi pillérei.

Például csak felhozom a szász bankokat, melyeknek visszleszámitolási hitelük a vezető román bankoknál ép olyan csekély, mint nálunk a magyar bankoknak. Tehát tisztán a maguk erejére vannak utalva; s mégis míg nálunk a legolcsóbb bankkihelyezési kamat 32%, addig a szász bankoknál most is 28%. Igaz, hogy a betétekért sem adnak oly magas kamatot, mint nálunk, de mégis mindenki oda viszi felesleges pénzét, mivel teljes bizalma van bankja mentalitásában.

(Folytatása következő számunkban.)

Kiadó lapfőigazgató: Puskás J. István.
Minden cikkért írója felel.

No. 1033/1926.

Publicațiune.

Primărie comunală Voşlabeni prin aceasta aduce la cunoştinţe generală că

cărciune comunală şi prăvălia

proprietatea comunei

se va esarende

pe ziua de 22 Decembrie a. c. ora 10 a. m. prin licitație publică cu oferte în scris şi verbal, care va ţine în localul şcoale primare de Stat din Voşlabeni, iar arenda se începe la 1 Ianuar 1927 şi va dure 5 ani cauzativi.

Preţul de strigare pe 1 an 14.000 Lei.

Condiţiunile de licitație se pot vede la primărie comunală din Voşlabeni şi la notariatul Chileni.

Voşlabeni, la 2 Dec. 1926.

Primar: Iuliu Ciobotar. Notar cerc.: Laczkó.

Szám: 1033/1926.

Hirdetés.

Voşlabeni község előljárósága ezennel közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező.

községi korcsma és üzlethelyiség

folyó év december 22-én d. e. 10 órakor az Iskola helyiségben tartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen 1927. jan. 1-től kezdődő öt évi időtartamra bérbeadják.

Árverési feltételek Voşlabeni község bírójánál és a Chileni körjegyzőnél megtekinthetők.

Voşlabeni, 1926. dec. 2-án.

Primar: Iuliu Ciobotar. Notar cerc.: Laczkó J.

Jó karban levő tizedes mérleg eladó

Berkovits Jakab kereskedőnél, Gheorgheni, Fogarasy-utca.

Ha jó és olcsó szeszt akar, keresse fel a

Halász szesznagyraktárát,

hol első minőségű szeszt olcsóbb áron vásárolhat.

Zöld Sándor cipész

tisztelettel hozza a nagyérdemű közönség szíves tudomására, hogy december 15-ével

üzletét

az Unió-utcában (Kádár Miklós szabó üzlete mellett) megnyitja.

Készít a legjobb kivitelű női és férfi cipőket és felsőrészeket.

LEGSZEBB

képes meséskönyvek, képeslevezőlapok és sok hasznos tárgyak

karácsonyi ajándékok

KAHAN

könyv és papírkereskedésben kaphatók.

ELADÓ

Marosvásárhelyen, főutcában, 1/2-ed hold területen fekvő és jó állapotban levő 5 szoba, fürdőszoba, 2 előszoba, konyhából álló

uri lakás

istállóval.

Ugyancsak eladó Marosvásárhelytől 3 kilométerre

93 hold birtok

63 hold szántó, melyből 2 hold szőlő és gyümölcsös és 30 hold erdő.

Értekezni dr. Józsa Andor ügyvédnél.

Legujabb horgoló és az

összes kézimunka

mintakönyvek

Kahan könyvkereskedésben

Karácsonyi

ajándék tárgyait

Gyergyószentmiklóson legjobban a

„PATRIA“

könyvkereskedésben választhatja meg.

Raktáron vannak a legujabb Moravetz zeneművek, karácsonyfadíszek és gyermekjáték árak. Író és manikűr készletek, a legcsinosabb kiállítású emlékkönyvek és levelezőlap-albumok, utazó bördöndök olvasó és tartós kivitelben.

Képes, mese és szépirodalmi könyvek nagy választékban. Hegedű és hegedűfelszerelések minden minőségben. Karácsonyi levelezőlapok szép levélpapírok, mappában és kazettában.

Saját érdeke,

hogy szükségletét beszerezze.